

RJ2BP _RLP1 Ruská literatura I

Periodizace ruské literatury od středověku do počátku 20. stol. a její korespondence s historickým vývojem země.

Ruský folklor a literatura. Překlady bible, životy svatých, vojenské povídky (Slovo o pluku Igorově), kroniky, cestopisy, životopisná literatura, satirické povídky 17. stol. Začátky dramatu a divadla. Hlavní představitelé literatury 18. stol.

Vztah literárních směrů, rodů a žánrů.

Baroko, klasicismus, sentimentalismus, preromantismus a romantismus v Rusku a na Západě. Formování realismu v díle Gogolově, ruská přirozená škola a její impulsy pro další literární vývoj.

Realismus a pozitivismus – dominanty druhé poloviny 19. stol. Začátek ruské moderny.

Vztah literatury a jiných typů umění.

Boje o literární styl a jazyk (tři styly), hlavní literární žánry: vývoj ruské povídky, románu, dramatu, poezie (lyriky, poemy), verzologie. Nejdůležitější představitelé kritiky.

Politická, filozofická a společenská uskupení (děkabristé, slavjanofilové, západníci, národnici, národovolci aj.).

Stěžejní představitelé literatury 19. století: A. Radiščev, N. Karamzin, I. Krylov, A. Gribojedov, A. Puškin, M. Lermontov, F. Ťutčev, N. Gogol, I. Turgeněv, I. Gončarov, A. Ostrovskij, A. Suchovo-Kobylin, N. Někrasov, M. Saltykov-Ščedrin, F. Dostojevskij, L. N. Tolstoj, N. Leskov, V. Garšin, V. Korolenko, A. Čechov, D. Merežkovskij, I. Bunin, V. Brjusov, A. Blok, A. Bělyj.

Древняя русская литература, 18-ое столетие

Учебники, монографии, хрестоматии

Н. К. Гудзий, *История древней русской литературы*, Москва, Учпедгиз 1953.
История русской литературы в трех томах, т. 1 (Литература 10-18 вв.) М.-Л. АН 1958.

Л. А. Ольшевская, С. И. Травников, *Литература Древней Руси и 18 века*. Москва, Интерпракс 1995.

Panoráma ruské literatury. Boskovice, Albert 1995.

Eva Fojtíková, Světa Mathauserová, Ol'ga Kovačičová, Vladimír Blažek, *Staroruská čítanka*. Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľství 1989.

Povídky ze staré Rusi. Praha, Odeon 1984.

Světa Mathauserová, *Cestami staletí. Systémové vztahy v dějinách ruské literatury*. Praha, Univerzita Karlova 1988.

Krátky slovník ruských spisovatel'ov. 100 hesiel z ruskej literatúry 11.-20. storočia. Bratislava, Univerzita Komenského 2003.

Русская литература 19-го века

Учебники, монографии, хрестоматии

Panoráma ruské literatury. Albert, Boskovice 1995.

Parolek, R., Honzík J.: *Ruská klasická literatura*. Svoboda. Praha 1977.

- Jehlička, M. a kolektiv: *Ruská literatura 19. stol.* SPN, Praha 1987.
- Zadrazilová M.: *Ruská literatura přelomu 19. a 20. století.* Univerzita Karlova, Praha 1995.
- Kšicová D.: *Ruská literatura 19. a začátku 20. století v českých překladech. Kapitoly z dějin literárních vztahů.* SPN, Praha 1988.
- Kšicová, D.: *Ruskaja poezija na rubeže stoletij. 1890-1910.* SPN, Praha 1990.
- Kšicová, D. a kolektiv: *Východoslovanské literatury v českém prostředí do vzniku ČSR.* MU, Brno 1997.
- Pospíšil, I.: *Ruská literárněvědná metodologie 19. a počátku 20. století. Studie, texty.* SPN, Praha 1988.
- Pospíšil I. *Ruský román. Nástin utváření žánru do konce 19. stol.* Brno, MU 1998.
- Švankmajer a kolektiv: *Dějiny Ruska.* Lidové noviny, Praha 1995.
- Historia literatury rosyjskiej, t, 1-2, PWN, Warszawa 1976.
- Russkije pisateli.* Biobibliografičeskij slovar', t. 1-2. Prosveščeniye, Moskva 1990.
- Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů,* Praha, Libri 2001.
- Ruskaja literatura XX veka. Školy, napravlenija, metody tvorčeskoj raboty,* S. Peterburk, Logos 2002.
- Zlato v azuru.* Lyrika ruského symbolismu. Praha, Odeon 1980.
- Ústa slunce.* Básníci ruského akméismu. Praha, Odeon 1985.
- D. Kšicová, *Poéma za romantismu a novoromantismu.* Brno, Univerzita J. E. Purkyně, sv. 249, 1983, 188 s. (8 obr. příl) 55-990-83.
- D. Kšicová, *Secese. Slovo a tvar.* Brno, Masarykova univerzita 1998, 48 čb., 40 barevných obr. příloh, 320 s.
- D. Kšicová, K. D. Bal'mont, *Duše Českých zemí ve slovech a činech. Z dějin rusko-českých literárních vztahů.* Vydání, překlad, studie, komentáře. Brno, Masarykova univerzita, FF 2001, 339 s., 29 čb. obr. příloh
- D. Kšicová, Pavel Klein, *Dramatika ruského symbolismu. Hry v originále I.* -K. D. Balmont, V. Ja. Brjusov. Vydání, studie, komentáře. Brno, MU FF 2001, 365 s.
- D. Kšicová, Pavel Klein, *Dramatika ruského symbolismu. Originál a překlad.II.* - D. S. Merežkovskij, *Pavel I.* Přel. D. Kšicová. Brno, MU FF 2003, 274 s.
- Pavel Klein, D. Kšicová, *Symbolismus na scéně MCHAT. Režijní koncepce K. S. Stanislavského.* Brno, MU FF 2003, 164 s.
- D. Kšicová, Pavel Klein, *Dramatika ruského symbolismu, III. Malé hry o lásce.* A. A. Blok, *Bufoňada, Neznámá.* V. Ja. Brjusov, *Tajemný host.* Originál a překlad. Brno, MU FF 2004, 249 s.
- Simona Koryčánková, Pavel Klein, *Manifesty ruského symbolismu. I. Poezie. Texty v originále.* Brno, MU, PF 2002.
- Simona Koryčánková, Pavel Klein, *Manifesty ruského symbolismu. II. Umění. Texty v originále.* Brno, MU PF 2003.
- Simona Koryčánková, Pavel Klein, *Manifesty ruského symbolismu. III. Divadlo. Texty v originále.* Brno, MU PF 2004.

Doporučená četba

Pověst dávných let – (Nestorův letopis) – ukázky

Slovo o pluku Igorově

Citlivé duše – výběr z ruské sentimentální povídky – N. M.- Karamzin, Ubohá Líza

Ivan A. Krylov, Bajky, komedie dle výběru – *Člověk a stín* (bajky, satiry a komedie v překladu Hany Vrbové)

Vasilij A. Žukovskij, *Světлана*

Alexandr Sergejevič Puškin, Lyrika, poemy: *Kavkazský zajatec, Bachčisarajská fontána*, burleska – *Tři žerty: Domek v Kolomenském* aj. *Evžen Oněgin, Bělkinovy povídky, Piková dáma, Kapitánská dcera*

Alexandr Sergejevič Gribojedov, hra: *Hoře z rozumu*

Michail Jurjevič Lermontov, lyrika, poemy: *Mcyri, Demon, Paní důchodní z Tambova*; román: *Hrdina naší doby*; drama: *Maškaráda*

Nikolaj Vasiljevič Gogol, *Večery na dědině nedaleko Dikaňky* – ukázky, *Taras Bulba, Něvský prospekt, Nos, Plášť*. Román - *Mrtvé duše*, komedie: *Ženitba, Revizor*

Ivan Sergejevič Turgeněv, *Lovcovy zápisky* – ukázky, *Asja, První láska, Jarní vody* Romány: *Šlechtické hnízdo, Otcové a děti, Dým*

Ivan Alexandrovič Gončarov, *Oblomov*

Alexandr Nikolajevič Ostrovskij, hry: *Výnosné místo, Bouře, Les, Sněhurka*

Michail Jevgrafovič Saltykov-Ščedrin, *Pohádky, Historie jednoho města* – ukázky, Román: *Golovlevské panství*

Nikolaj Alexejevič Někrasov, lyrika, poemy: *Mráz – pán všech krás, Ruské ženy*

Fjodor Ivanovič Ťutčev, lyrika

Fjodor Michajlovič Dostojevskij, *Bílé noci, Něžná*, romány: *Zločin a trest, Idiot, Bratři Karamazovi*

Lev Nikolajevič Tolstoj, *Kozáci, Kreutzerova sonáta*, romány: *Anna Kareninová, Vojna a mír, Vzkříšení*

Nikolaj Semjonovič Leskov, *Lady Mackbeth Mcenského újezdu*

Vsevolod Michajlovič Garšin, *Čtyři dny*

Vladimír Galaktionvič Korolenko, *Ve špatné společnosti, Slepý hudebník*

Anton Pavlovič Čechov, *Step, Pokoj č. 6, Dáma s psičkem* aj. Hry: *Racek, Strýček Váňa, Tři sestry, Višňový sad*

Dmitrij Sergejevič Merežkovskij, hra: *Pavel I.* Román: *Leonardo da Vinci*

Ivan Bunin, *Pán ze San Francisca, Temné aleje lásky*, Román: *Arseňjevův život*

Alexandr Blok, *Verše o Krásné dámě*, poemy: *Slavičí sad Dvanáct*, hry: *Bufonáda, Neznámá*

Valerij Brjusov, lyrika; povídky: *Za zrcadlem, Republika Jižního Kříže*; román: *Ohnivý anděl*; hra: *Tajemný host*

Andrej Bělyj, lyrika; novela: *Kotík Letajev*, romány: *Stříbrný holub, Petrohrad*

Konstantin Dmitrijevič Balmont, lyrika – *Sonety slunce, mezi a luny*

Zinaida Gippiusová, lyrika

Leonid Andrejev, *Povídka o sedmi oběšených*; hry: *Ten, kdo dostává poličky*

Fjodor Sologub, román: *Posedlý*
Michail Arcybašev, román: *Svůdce (Sanin)*
Velemir Chlebnikov, lyrika, poemy: *Šaman a Venuše*; hra: *Světodkonce (Mirskonca)*

Typ výuky

Písemná práce formou eseje o uměleckém díle. Rozsah 5 str., řádkování 1,5 v systému Word. Soupis použité literatury s bibliografickými údaji. Stručné cizojazyčné resumé. Samostatná četba zadané odborné literatury a doporučené ruské literatury. Zkouška rusky ústně či formou ruského písemného testu. Soupis četby ruské literatury.

Русская литература с древнейших времен до конца 19-го века Вопросы для госэкзамена

1 Периодизация древней литературы до конца 17 в., 18 век, 19 век, стили, направления, генологический аспект.

- A) характеристика древней русской литературы, главные произведения
- B) характеристика литературы 18 века - главные представители
- B) развитие русской верзологии

- 2 Развитие русского романа
- 3 Развитие русской повести
- 4 Развитие русской драматургии
- 5 Развитие русской лирики и поэмы
- 6. Иван А. Крылов, Василий А. Жуковский
- 7. Александр Сергеевич Пушкин
- 8. Александр Сергеевич Грибоедов
- 9. Михаил Юрьевич Лермонтов
- 10. Николай Васильевич Гоголь
- 11. Иван Сергеевич Тургенев
- 12. Иван Александрович Гончаров
- 13. Александр Николаевич Островский
- 14. Михаил Евграфович Салтыков-Щедрин
- 15. Николай Алексеевич Некрасов, Федор Иванович Тютчев
- 16. Федор Михайлович Достоевский
- 17. Лев Николаевич Толстой
- 18. Николай Семенович Лесков, Всеволод Михайлович Гаршин, Владимир Галактионович Короленко
- 19. Антон Павлович Чехов

